

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«Харківський політехнічний інститут»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

за курсом **«МАКРОЕКОНОМІКА»**

для студентів спеціальностей
«Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент»,
«Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»,
«Міжнародні економічні відносини»

Затверджено редакційно-
видавничою радою НТУ
«ХПІ», протокол № 2 від
29.06.2021 р.

Харків
2021

Методичні вказівки до самостійної роботи за курсом «Макроекономіка» для студентів спеціальностей «Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент», «Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність», «Міжнародні економічні відносини»/ укл. Т. А. Дяченко, Н. М. Волоснікова, Н. Н. Губанова, С. О. Климова, Я. А. Максименко, А. С. Митрофанова, Н. Б. Решетняк, В. В. Яцина. - Харків : НТУ «ХП», 2021. – 44 с.

Укладачі: Т. А. Дяченко
Н. М. Волоснікова
Н. Н. Губанова
С. О. Климова
Я. А. Максименко
А. С. Митрофанова
Н. Б. Решетняк
В. В. Яцина

Рецензент: С. І. Архієреєв

Кафедра загальної економічної теорії

ВСТУП

Самостійна пізнавальна робота студентів – важлива і незамінна складова навчального процесу. Її доцільна організація дає здобувачам вищої освіти ефективну можливість успішно опанувати нові знання, формувати й закріплювати необхідні для майбутньої професійної діяльності компетентності, сприяє активізації пізнавального інтересу студентів, становленню у них стійкої позитивної мотивації навчання, підвищенню їхньої економічної культури.

У даному навчально-методичному виданні здійснено спробу оновлення погляду на самостійну роботу з точки зору використання дистанційних освітніх технологій, збільшення частки творчої та пошуково-дослідницької діяльності студентів.

ТЕМА 1. МАКРОЕКОНОМІКА ЯК НАУКА

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення макроекономіці.
2. Чим макроекономіка відрізняється від інших економічних наук?
3. Що є предметом макроекономіки?
4. У чому позитивна й нормативна функції макроекономіки?
5. Які основні інструменти макроекономіки?
6. У чому специфіка завдань макроекономіки?
7. Які головні методи макроекономічного аналізу?
8. Які головні проблеми сучасної макроекономіки?
9. Назвіть основні макроекономічні методи.
10. Перелічіть основні суб'єкти макроекономіки.
11. Що таке макроекономічні моделі? Дайте визначення та характеристику.
12. Назвіть основні теорії макроекономіки.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Обґрунтуйте, які з тверджень можливо віднести до нормативної або позитивної макроекономіки:
  - а) зниження ставок податку з доходу має позитивний вплив у першу чергу на розвиток нижчих верств населення країни;

- б) мінімальна заробітна плата винна бути індексована з урахуванням впливу інфляційних процесів в економіці;
- в) ставки прибуткового податку в Україні занадто високі;
- г) зниження податків завжди приводить до збільшення процентних ставок.

2. Визначите, які функції використовує макроекономіка при:

- а) дослідженні та оцінці в країні економічної кон'юнктури і її подальших перспектив розвитку.
- б) розробці економічної політики держави;
- в) створенні теоретичних засад (моделей) досліджуваних об'єктів;
- г) вивченні процесів, явищ що відбуваються в економіці;

3. Які макроекономічні показники можливо віднести до показників запасів, а які до показників потоків, відповіді обґрунтуйте: прибуток фірм, податки, національний дохід, профіцит торговельного балансу, національне багатство, нерухомість, інвестиції в капітал, трансфертні урядові виплати, збереження домогосподарств, інвестиції в запаси, державний борг, ВНД, дефіцит державного бюджету, величина сукупного доходу, особистий дохід, дохід від власності, амортизація, величина капіталу, кількість безробітних, податки.

Визначите, яке з положень правильне, а яке помилкове.

Відповідь поясніть.

- 1. Об'єктом макроекономіки є ринкова економіка.
- 2. Суб'єктами змішаної економіки є домогосподарства і держава.
- 3. Суб'єктами приватної закритої економіки є домогосподарства і підприємства.
- 4. Суб'єктами відкритої економіки є домогосподарства, підприємства і держава.
- 5. Моделювання – це процес поєднання окремих економічних одиниць в одну або декілька.
- 6. Головна суперечність суспільства – це суперечність між безмежними матеріальними потребами і обмеженими економічними ресурсами.
- 7. Головними типами кількісних змінних макроекономічних моделей є запас, потік і валовий випуск.
- 8. Головним інструментарієм макроекономічного аналізу є фіскальна політика.

9. Для національної економіки характерними є три основних економічних суб'єкта – домогосподарство, підприємство (фірма) та держава.

10. Показник загального рівня цін є відносним макроекономічним показником.

Реферати-презентації

1. Основні проблеми, основні поняття й показники макроекономіки, їхній взаємозв'язок.

2. Макроекономічні взаємозв'язки. Кругообіг продуктів, доходів та витрат.

3. Макроекономічні агенти на макроекономічні ринки.

4. Методи макроекономічного аналізу. Моделювання.

Тема 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення системи національних рахунків (СНР)

2. Які сектори економіки виділяє СНР?

3. Дайте визначення поняттю «валовий внутрішній продукт»(ВВП).

4. Дайте визначення «валовий національний продукт»(ВНП).

5. Що таке додана вартість.

6. Які є проблеми підрахунку ВВП?

7. Дайте зіставну характеристику показників «ВВП», «ВНП» та «валовий випуск»

8. Підрахунок ВВП методом доходів і витрат

9. Розкрийте структуру трансфертних платежів за секторами економіки, де останні виступають і платниками, і отримувачами трансфертів.

10. У чому полягає відмінність між номінальними та реальними показниками?

11. Дайте визначення наступним індексам цін: «Ласпейреса» «Пааше» та «Фішера»

Завдання для підготовки до семінарського заняття

Задача 1. Розрахуйте ВВП країни як суму видатків і суму доходів, якщо компоненти ВВП (млрд. євро) за певний рік складають: чисті інвестиції – 18, рента – 6, державні закупівлі товарів та послуг – 11, амортизація – 8, особисті видатки на споживання – 27, прибуток акціонерних підприємств – 20, непрямі податки на бізнес – 3, чистий експорт –(-5), відсотки – 2, заробітна плата – 12, доходи індивідуальних власників – 3, трансферти – 3.

Задача 2. Розрахуйте ВВП за виробничим методом, якщо економіка країни характеризується наступними даними (млрд.євро): валовий випуск – 415, матеріальні витрати – 180, продуктові податки – 18, субсидії – 7.

Задача 3. Розрахуйте величину чистого експорту країни, якщо відомо, що компоненти ВВП складають (ум.од.): споживчі витрати – 87, державні витрати – 35, чисті інвестиції – 15, трансферти – 5, амортизація – 7. ВНД країни за той же період становив 129 ум.од., а чисті іноземні факторні доходи, зароблені за кордоном – 7 ум.од.

Задача 4. В базовому році номінальний ВВП країни становив 287 млрд.євро, а реальний ВВП – 218 млрд.євро. Розрахуйте величину та абсолютний приріст реального ВВП поточного року, якщо відомо, що дефлятор ВВП збільшився на 11%, а номінальний ВВП зростає до 315 млрд.євро.

Задача 5. Визначте, що з приведеного нижче враховується при підрахунку ВВП?

1. Плата приватного підприємства за оренду приміщення.
2. Робота сантехніка, який відремонтував водопровідні крани у власній квартирі.
3. Заробітна плата вчителя економіки.
4. Покупка компанією “Світоч” пакету акцій компанії “Золотий колос”.
5. Плата за квиток в тролейбусі.
6. Покупка урядом комп’ютерів для сільських шкіл.
7. Отримання дивідендів по акціях компанії DCH.
8. Отримання відсотків громадянином України від строкового вкладу в банку.
9. Виплата стипендії студентам державного вишу.
10. Виплата відсотків підприємцем за кредитом банку.

Задача 6. Використовуючи приведені нижче в таблиці дані, визначте обсяг валового внутрішнього продукту:

- а) методом потоку доходів;
- б) методом потоку витрат.

Підрахуйте також наступні показники:

- 1) чистий внутрішній продукт;
- 2) національний дохід;
- 3) особистий дохід;
- 4) дохід у розпорядженні.

1. Експорт	132	10. Трансфертні платежі	1028
2. Дивіденди	170	11. Відсотки на капітал	291
3. Амортизація	534	12. Доходи індивідуальних власників	398
4. Заробітна плата	3420	13. Споживчі витрати	3883
5. Державні закупівлі товарів і послуг	1013	14. Імпорт	189
6. Рента	43	15. Відрахування на соціальне страхування	533
7. Непрямі податки	461	16. Нерозподілений прибуток корпорацій	122
8. Чисті приватні інвестиції	254	17. Податки на особисті доходи	626
9. Податки на доходи корпорацій	188		

Ситуаційні завдання:

1. Припустимо, Ви купили торік нову квартиру. Якщо вам її необхідно продати у цьому році, ВВП країни збільшиться або зменшиться? А якщо ви зробили в квартирі ремонт своїми силами? А якщо ремонт зробили наймані працівники? Поясніть хід відповіді..

2. Як відобразиться зміна норми амортизаційних відрахувань на різниці між національним доходом та валовим національним доходом?

3. На території Італії працюють українські спеціалісти з маркетингу. Скорочується лі ВВП Італії, тому що вони пересилають значну частину своїх заробітків додому? Поясніть ситуацію.

Реферати-презентації

1. Основні макроекономічні показники: потокові, запасів та економічної кон'юнктури.

2. Суспільний добробут та проблеми його кількісного визначення.

3. Нові макроекономічні показники: індекс людського розвитку, індекс економічної свободи та рівень глобалізації.

ТЕМА3. ТОВАРНИЙ РИНОК

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення сукупному попиту.
2. Охарактеризуйте основні складові сукупного попиту.
3. Вплив цінових та нецінових чинників на кожну зі складових сукупного попиту.
4. Поясніть, чому крива сукупного попиту має негативний нахил.
5. Дайте визначення сукупної пропозиції.
6. Які чинники (цінові та нецінові) впливають на криву сукупного попиту у довгостроковому періоді?
7. Зрівняйте теорії, що описують модель сукупної пропозиції в короткостроковому періоді.
8. Чим визначається вид узагальненої кривої сукупної пропозиції?
9. Поясніть, як впливають на сукупну пропозицію нецінові фактори.
10. Проаналізуйте три варіанти встановлення короткострокової макроекономічної рівноваги.
11. Опишіть механізм встановлення довгострокової рівноваги.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

Задача 1. Кругообіг витрат і доходів у відкритій економічній системі характеризується наступними потоками: 120 од. – амортизація, 1350 од. – заробітна плата, 470 од. – державні закупівлі товарів і послуг, 95 од. – дивіденди, 310 од. – чисті приватні внутрішні інвестиції, 150 од. – податки на прибутки корпорацій, 1430 од. – споживчі витрати, 78 од. – нерозподілені прибутки корпорацій, 65 од. – допомога України країнам, потерпілим від землетрусу, 360 од. – пенсії, стипендії. Заповніть таблицю кругообігу.

Задача 2. Для кожного приведенного нижче варіанту ситуації покажіть його графічне зображення. Визначите вплив ситуації на рівноважний рівень цін, реальний обсяг національного виробництва (ВВП), рівень безробіття: а) в умовах економічного спаду уряд приймає закон про скорочення податків на середній клас; б) в умовах природного рівня безробіття відкриття нових родовищ нафти викликає значне зниження цін на енергоносії; в) в умовах високого рівня безробіття урядом збільшуються витрати на утримання шкіл,

будівництво і ремонт доріг; г) в умовах помірної інфляції впровадження новітніх технологій і підвищення кваліфікації робітників приводять до підвищення продуктивності праці; д) в умовах природного рівня безробіття підвищується рівень цін на випуск національного виробництва на 20 %.

Задача 3. Економіка знаходилась у стані повної зайнятості. При цьому короткострокова крива сукупної пропозиції горизонтальна, рівняння кривої сукупного попиту спочатку мало вигляд (у.од.) $Y=2510-200P$, потім збільшення особистих податків зсунуло криву у положення описуємо наступним рівнянням: $Y=2390-200P$. Потенційний ВВП - 2000 у.од. Виявіть графічно та розрахуйте величину рівноважного ВВП, рівень цін у короткостроковому та довгостроковому періодах.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове.

Відповідь поясніть.

1. Поліпшення добробуту домогосподарств сприятиме зростанню рівноважного реального ВВП.
2. Збільшення надмірних потужностей збільшує сукупний попит.
3. Виплата дивідендів в моделі економічного кругообігу відбивається в русі грошей від державного сектора до сектора домогосподарств.
4. Збільшення процентної ставки, викликане зміною рівня цін, приводить до зрушення кривої сукупного попиту вліво.
5. Зростання національного доходу Німеччини приведе до зсуву кривої сукупного попиту в Україні вліво.
6. Збільшення державних трансфертних виплат приводить до збільшення сукупної пропозиції.
7. Підвищення податкових ставок приведе до зменшення реального ВВП.
8. Ефект храповика полягає в тому, що збільшення сукупного попиту підвищує рівень цін, але при зменшенні його протягом короткого періоду часу не можна чекати падіння цін.
9. Якщо крива AD перетинає криву AS на класичному відрізку, то оптимістичні прогнози на отримання прибутків на вкладений капітал приведе до зростання рівноважного реального обсягу виробництва.
10. В результаті зниження курсу національної валюти щодо інших валют можна чекати, що наш експорт зросте, а наш імпорт зменшиться,

- б) державний контроль цін;
- в) забезпечення грошового обігу золотом або валютою;
- г) зростання швидкості обертання грошей.

4. Попит на гроші як активи залежить від:

- а) відсоткової ставки комерційних банків;
- б) норми резервів комерційного банку;
- в) загального обсягу грошової маси;
- г) граничної схильності до заощаджень.

5. Якщо реальний валовий внутрішній продукт становитиме 4 000 млрд євро, а швидкість обертання грошей – 5 раз на рік, то попит на гроші для угод дорівнюватиме:

- а) 20 000 млрд євро;
- б) 800 млрд євро;
- в) 3 200 млрд євро;
- г) 4 800 млрд євро.

6. Загальна сума грошової маси збільшується, якщо комерційні банки країни:

- а) зменшують свої надлишкові резерви;
- б) збільшують обсяги кредитів, які надаються населенню;
- в) збільшують свої резерви у національному банку;
- г) продають облігації національного банку.

7. Активи комерційного банку – це:

- а) готівкові гроші, поточні рахунки, цінні папери;
- б) кредити, інвестиції, строкові депозити;
- в) готівкові гроші, резерви, кредити, інвестиції та цінні папери;
- г) цінні папери, власний капітал, строкові депозити, інвестиції.

8. Емісія готівкових грошей – це:

- а) продаж національним банком облігацій державної позики
- б) одержання національним банком чергового траншу від МВФ
- в) випуск національним банком в обіг грошей у готівковій і безготівковій формах
- г) кредитування національним банком комерційних банків країни

9. Комерційний банк, зменшуючи відсоткову ставку, має за мету:

- а) Збільшення заощаджень населення;
- б) Збільшення кредитів населення та сприяння інвестуванню;
- в) Збільшення трансфертів;
- г) Пожвавлення кон'юнктури ринку.

10. Національний банк, підвищуючи облікову ставку, має за мету:

- а) зменшення попиту комерційних банків на кредити;

- б) збільшення попиту комерційних банків на кредити;
- в) пожвавлення національної економіки;
- г) зменшення рівня інфляції.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Залучення коштів на банківські рахунки представляє собою активні операції комерційних банків.
2. Фактичні резерви комерційного банку дорівнюють сумі обов'язкових та надлишкових резервів.
3. Вкладення готівки в банку приводить до зменшення грошової маси.
4. Збільшення грошової маси за повної зайнятості зумовлює інфляцію.
5. Грошова база (B) складається з грошей, які перебувають у вигляді готівки на руках у населення (C) та банківських резервів (R), що зберігаються у центральному банку.

Реферати-презентації

1. Пропозиція грошей. Сутність пропозиції грошей та грошові агрегати. Грошовий мультиплікатор, резервна норма. Крива пропозиції грошей.
2. Попит на гроші. Класичний і кейнсіанський підходи до функції попиту на гроші.
3. Механізм грошового ринку. Рівновага на грошовому ринку. Механізм відновлення рівноваги на грошовому ринку.
4. Відсоткова ставка: сутність та види. Реальна і номінальна процентна ставка. Рівняння Фішера. Очікувана і фактична реальна процентна ставка.

ТЕМА 5. РИНОК ПРАЦІ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Асиметрія на ринку праці
2. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття.
3. Види безробіття. Повна зайнятість, неповна зайнятість.
4. Специфіка дії законів попиту та пропозиції на ринку праці.

5. Класичний та кейнсіанський підходи до регулювання ринкової рівноваги на ринку праці.
6. Ринок праці. Сутність відносин найму робочої сили
7. Зайнятість і безробіття. Населення як джерело робочої сили.
8. Попит, пропозиція і рівновага на ринку праці.
9. Базова (конкурентна) модель ринку праці.
10. Заробітна плата як регулятор ринку праці. Організація оплати праці в Україні.
11. Державна політика зайнятості та її соціально-економічні наслідки.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

Знайдіть єдину правильну відповідь

1. У чому сутність поняття «зайнятість»?
  - а) праця в особистому підсобному та домашньому господарстві;
  - б) участь працездатного населення у створенні матеріальних благ;
  - в) участь працездатного населення у створенні матеріальних і духовних благ, в інших видах суспільно корисної праці, яка дає дохід;
  - г) праця людей взагалі.
2. Повна зайнятість забезпечується в умовах:
  - а) раціонального розподілу робочої сили;
  - б) використання робочої сили за професією;
  - в) відсутності безробіття;
  - г) відсутності циклічного безробіття.
3. За яких умов виникає безробіття?
  - а) збігання пропозиції робочої сили з попитом на неї;
  - б) на ринку праці попит на робочу силу менший від пропозиції;
  - в) економіка країни перебуває у кризовому стані;
  - г) міграція робочої сили.
4. Якщо людина звільнилася з роботи за власним бажанням, то виникає безробіття:
  - а) структурне;
  - б) фрикційне;
  - в) циклічне;
  - г) природне.
5. Якщо працівник втратив роботу у зв'язку зі скороченням обсягу виробництва, то виникає безробіття:
  - а) природне;
  - б) циклічне;
  - в) структурне;
  - г) фрикційне.

6. Якщо людина втратила роботу у зв'язку зі зменшенням попиту на її професію, то виникає безробіття:

- а) структурне;
- б) фрикційне;
- в) природне;
- г) циклічне.

7. Фактичний ВВП дорівнює потенційному за наявності лише:

- а) фрикційного й циклічного безробіття;
- б) структурного безробіття;
- в) фрикційного й структурного безробіття;
- г) природного безробіття.

8. Відставання фактичного ВВП від потенційного спричиняється безробіттям:

- а) циклічним;
- б) природним;
- в) структурним;
- г) фрикційним.

9. Якщо в економіці наявне загальне падіння обсягу виробництва, то:

- а) Фактичне безробіття більше за природне;
- б) циклічне безробіття більше фактичного;
- в) фактичне безробіття менше природного;
- г) фактичне безробіття дорівнює природному.

10. Основна причина безробіття в Україні – це:

- а) надто низька заробітна плата;
- б) відсутність пріоритетних галузей;
- в) неефективна економічна політика держави;
- г) структурна перебудова виробництва.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове.

Відповідь поясніть.

1. Крива ринкової пропозиції праці завжди має позитивний нахил.

2. Гіпотеза природного рівня безробіття припускає, що зниження темпів інфляції може привести до переміщення кривої Філіпса вниз в короткостроковому періоді.

3. Фрикційне безробіття є не тільки обов'язковою, але й бажаною для суспільства формою безробіття.

4. До складу робочої сили треба включати і безробітних, які активно шукають роботу.

5. В країнах з найбільш ефективною економікою безробіття немає.

Реферати-презентації

1. Зайнятість і безробіття. Показники рівня використання робочої сили: рівень зайнятості, рівень безробіття, коефіцієнти працевлаштування і звільняючі-ня. Види безробіття: фрикційне, структурне, циклічне і природна. Повна і неповна зайнятість.

2. Механізм ринку праці. Неокласична і кейнсіанська теорії ринку праці: функції попиту на працю і пропозиції праці, графічні інтерпретації.

3. Витрати безробіття. Відставання фактичного ВВП від потенційного ВВП. Закон Оукена.

ТЕМА 6. ІНФЛЯЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Дайте визначення інфляції. У чому полягає її сутність?
2. Назвіть основні види інфляції.
3. Перечисліть основні причини інфляції. Поясніть, у чому різниця між інфляцією попиту та інфляцією витрат.
4. Поясніть зміст сучасної кривої Філіпса та її відмінність від раннього варіанту.
5. Економічні та соціальні наслідки інфляції.
6. Державне регулювання інфляції.
7. Інфляція і безробіття.
8. Особливості інфляції в Україні.
9. Сутність та види грошових реформ. Особливості проведення грошової реформи в Україні.
10. Дискусії щодо характеру грошової реформи в Україні.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

Знайдіть єдину правильну відповідь

1. Якщо довгострокова крива Філіпса вертикальна, тоді:
  - а) короткострокова крива сукупної пропозиції абсолютно нееластична за рівнем цін;
  - б) довгострокова крива сукупної пропозиції абсолютно нееластична за рівнем цін;

- в) довгострокова крива сукупної пропозиції завжди збігається з короткостроковою;
- г) немає однозначної відповіді.

2. До наслідків неочікуваної інфляції відноситься

- а) перерозподіл національного доходу між різними суб'єктами економіки;
- б) підвищення реального обсягу національного доходу у довгостроковому періоді;
- в) зменшення реального обсягу національного доходу у довгостроковому періоді;
- г) зменшення реального обсягу національного доходу у довгостроковому періоді, що супроводжується його перерозподілом між різними економічними суб'єктами.

3. Інфляційний податок підвищується, якщо:

- а) збільшується випуск державних облігацій;
- б) підвищується очікуваний темп інфляції;
- в) підвищується фактичний темп інфляції;
- г) зменшується попит населення на реальні касові залишки.

4. Інфляційний податок зменшується, якщо:

- а) збільшується випуск державних облігацій;
- б) підвищується очікуваний темп інфляції;
- в) підвищується фактичний темп інфляції;
- г) зменшується попит населення на реальні касові залишки.

5. Сучасна крива Філіпса відображає взаємозв'язок між:

- а) рівнем цін і нормою безробіття;
- б) темпом росту рівня цін і нормою безробіття;
- в) темпом приросту рівня цін і нормою безробіття;
- г) темпом приросту пропозиції грошей і нормою безробіття.

6. Підвищення очікуваного темпу інфляції приведе до:

- а) підвищення попиту на реальні касові залишки, тому що реальна ставка відсотка буде зростати;
- б) зниженню попиту на реальні касові залишки, тому що реальна ставка відсотка буде падати;
- в) підвищенню попиту на реальні касові залишки, тому що номінальна ставка відсотка буде зростати;
- г) зниженню попиту на реальні касові залишки, тому що номінальна ставка відсотка буде зростати.

7. Яка з комбінацій видів інфляції в економіці будь-якої країни має найбільш важкі соціально-економічні наслідки?

- а) збалансована, помірна й очікувана;
- б) незбалансована, галопуюча й очікувана;
- в) незбалансована, галопуюча й неочікувана;
- г) гіперінфляція, незбалансована й неочікувана.

8. Якщо підвищуються ціни на сировину, росте з/пл, а обсяг виробництва й зайнятість знижуються, то це:

- а) інфляція надлишкового попиту;
- в) інфляція витрат виробництва;
- б) стагфляція;
- г) всі відповіді невірні.

9. З перерахованого не має відношення до інфляції, обумовленої ростом витрат виробництва:

- а) зростання зайнятості й виробництва;
- б) зростання витрат на одиницю продукції;
- в) доганяючи зростання зарплати;
- г) шоки пропозиції.

10. Зростання сукупних витрат призводить до інфляції, якщо:

- а) економіка розвивається в умовах повної зайнятості;
- б) фактичний і потенційний обсяги ВВП рівні;
- в) чисельність робочої сили не зростає;
- г) вірні тільки відповіді а) і б).

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове.

Відповідь поясніть.

1. В умовах, коли потенційний і фактичний обсяг ВВП рівні, зростання сукупних витрат призводить до інфляції, тому що подальше зростання виробництва неможливе.

2. Інфляція – це загальне зростання виробництва.

3. Очікувана й непередбачувана інфляція впливає на перерозподіл доходу.

4. За щорічним 5 %-м зниженням цін реальний дохід у родин із твердим доходом буде збільшуватися на 5 % на рік.

5. За щорічним 10 %-м зростанням цін, подвоєння їхнього рівня відбувається кожні десять років.

Реферати-презентації

1. Сутність і види інфляції. Темп інфляції і методи його розрахунку. Види інфляції в залежності від темпів. Інфляція попиту, інфляція витрат і їх графічна інтерпретація. Очікувана і неочікувана інфляція.

2. Причини і наслідки інфляції. Кейнсіанська теорія. Монетаристська теорія. Інфляційні очікування.

3. Інфляція і безробіття. Крива Філіпса.

ТЕМА 7. СПОЖИВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Розкрийте поняття та функції домогосподарства.
2. Наведіть чинники розподілу доходу на споживання і заощадження.
3. Поясніть сутність та причини диференціації доходів.
4. Які показники вимірювання диференціації доходів Ви знаєте?
5. У чому полягає «основний психологічний закон» Дж.М. Кейнса?
6. Порівняйте теорії споживання з урахуванням фактору часу.
7. Зобразіть функції споживання та заощадження. Наведіть формули.
8. У чому полягає різниця між автономним і індукованим споживанням?
9. Охарактеризуйте поняття середньої й граничної схильності до споживання та заощадження.
10. Від чого залежить кут нахилу кривих споживання та заощадження?

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Підберіть визначення до термінів нижче.

Споживання	Приріст заощаджень, викликаний приростом особистого доходу у розпорядженні, на одну грошову одиницю
Середня схильність до споживання	Частка особистого доходу у розпорядженні, яка витрачається на заощадження
Автономне споживання	Частка доходу, що використовується на споживання
Домогосподарство	Приріст споживання, викликаний приростом особистого доходу, що знаходиться у розпорядженні, на одну грошову одиницю

Заощадження	Графічна модель, що показує ступінь нерівномірності розподілу доходів у суспільстві
Гранична схильність до споживання	Споживання, яке не залежить від доходу після оподаткування
Гранична схильність до заощаджень	Видатки на придбання товарів і послуг для задоволення потреб людей
Крива Лоренца	Показник, що відображає співвідношення між доходами 10 % найбагатших людей і доходами 10 % найбідніших
Середня схильність до заощадження	Об'єднання індивідів, які спільно займаються господарською діяльністю та мають спільний бюджет
Децильний коефіцієнт	Частина доходу, що не споживається зараз, або відстрочене (відкладене) споживання

2. Подумайте та дайте відповідь. Яким чином пов'язані між собою функції доходу, споживання і заощадження? Прокоментуйте «основний психологічний закон» Дж.М. Кейнса, поясніть його дію. Чи актуальний він для сучасної національної економіки?

3. Порівняйте між собою теорії споживання (класична, кейнсіанська, інституціональна, концепція життєвого циклу, постійного доходу) за такими критеріями: автори, основна ідея, переваги та недоліки, актуальність. Результати надайте у вигляді таблиці.

4. Завітайте на веб-сайт Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Знайдіть відповідну інформацію та проаналізуйте структуру доходів домогосподарств України за останні десять років. Зробіть висновки.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Володіння виробничими ресурсами і їхня пропозиція на відповідних ринках не є функцією домогосподарств.

2. Заощадження можна представити в якості відстроченого (відкладеного) споживання.

3. Крива Лоренца – це графік фактичного розподілу доходів між родинами з різним рівнем статків у порівнянні з середнім рівнем доходів у країні.

4. Кут нахилу лінії споживання визначається граничною схильністю до заощадження.

5. Споживання перебуває в оберненій залежності від величини доходу.

6. Гранична схильність до споживання може набувати значення від 0 до 2.

7. Існує думка, що в довгостроковому періоді значення MPC і MPS досить постійні.

8. Економічні очікування не є чинником розподілу поточного доходу на споживання і заощадження.

9. Оптимальний варіант споживання передбачає, що воно або дорівнює, або менше міжчасового обмеження.

10. Доходи домогосподарств утворюються за рахунок продажу факторів виробництва, які перебувають у власності домогосподарств.

Реферати-презентації

1. Диференціація доходів населення України.
2. Диференціація доходів: причини, наслідки, показники.
3. Державна політика доходів в Україні та розвинених країнах.

ТЕМА 8. ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. У чому полягає сутність інвестицій?
2. Розкрийте класифікації інвестицій за різними критеріями.
3. Як пов'язані між собою заощадження та інвестиції?
4. Які типи інвестиційного процесу вам відомі?
5. Які показники макроекономічного аналізу інвестицій ви знаєте?
6. Зобразіть графічно функцію попиту на інвестиції. Запишіть формулу.
7. Чим відрізняються номінальна та реальна ставки відсотку?
8. Поясніть невідсоткові чинники інвестиційного попиту.
9. Які показники розрахунку ефективності інвестицій вам відомі?
10. У чому полягає різниця між автономними та індукованими

інвестиціями?

11. Розкрийте сутність моделі простого акселератора.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. До яких видів інвестицій відносяться наступні активи:

1. незавершене будівництво нового супермаркету;
2. купівля малим підприємством нового більш сучасного комп'ютеру;
3. купівля німецькою корпорацією акцій українського підприємства;
4. купівля корпорацією цілісного майнового комплексу українського підприємства;
5. купівля підприємством ліцензії на виробництво нових ліків.

2. Американський економіст Роберт Ейснер з Північно-Західного університету підрахував, що запас людського капіталу у США майже такий же великий, як запас фізичного капіталу. Мається багато доказів того, що ці інвестиції, як і інвестиції у фізичний капітал, приносять позитивний реальний дохід. Більш того, рентабельність людського капіталу зазвичай перевищує рентабельність фізичного капіталу. Прокоментуйте твердження.

3. Відвідайте веб-сайт Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>), знайдіть відповідну інформацію про інвестиції в основний капітал в Україні. Проаналізуйте:

1. динаміку річного обсягу;
2. структуру за галузями промисловості;
3. структуру за джерелами фінансування.

На цій основі зробіть висновки та спробуйте зробити прогноз щодо економічного зростання в Україні.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Крім ставки відсотка, на інвестиційні попит впливають такі фактори, як ВВП, технологічні зміни, зміни в розмірах оподаткування, очікування підприємців.

2. Інвестиції вигідні до того моменту, поки ставка відсотка дорівнює або вище очікуваної норми чистого прибутку.

3. Інвестиції на заміщення фізично зношеного або морально

застарілого капіталу називаються амортизацією основного капіталу.

4. За банківсько-орієнтованого інвестиційного процесу фондовий ринок є центром ухвалення інвестиційних рішень.

5. Автономні інвестиції пов'язані із зовнішніми факторами, наприклад, нововведеннями, розширенням ринків збуту, приростом населення.

6. Технологічна структура інвестицій показує відсоток інвестицій, який скерований у різні галузі національної економіки.

7. Залежність між обсягом інвестицій і номінальною процентною ставкою виражає крива інвестиційного попиту.

8. Функція інвестиційного попиту є спадною.

9. Якщо значення показника q Тобіна більше одиниці, то інвестування не є вигідним.

10. В основі кейнсіанської теорії автономних інвестицій лежить поняття граничної ефективності капіталовкладень.

Реферати -презентації

1. Взаємозв'язок між заощадженнями та інвестиціями з точки зору класичної та кейнсіанської теорій.

2. Роль фінансової системи у перетворенні заощаджень на інвестиції.

3. Перспективи поліпшення інвестиційного клімату економіки України.

4. Проблеми інвестиційної привабливості українських підприємств.

ТЕМА 9. СУКУПНІ ВИТРАТИ І ВВП

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. Які методи визначення рівноважного ВВП Вам відомі?

2. У чому полягає сутність моделі рівноваги «витрати-випуск»? Зобразіть її графічно.

3. Які елементи в макроекономіці вважаються вилученнями та ін'єкціями?

4. У чому полягає сутність моделі рівноваги «вилучення – ін'єкції»? Зобразіть її графічно.

5. У чому сутність мультиплікатора витрат в закритій економіці?

6. Поясніть ефект мультиплікатора.

7. Які види мультиплікаторів в економіці Вам відомі?

8. Як пов'язані між собою мультиплікатор та акселератор?
9. За яких умов в економіці виникає рецесійний розрив?
10. За яких умов виникає інфляційний розрив?

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Підберіть визначення до термінів нижче.

Вилучення	перевищення зростання доходу над зростанням автономних витрат
Ін'єкції	багатократність впливу збільшення витрат на рівноважний ВВП
мультиплікатор витрат	термін, що використовується для позначення тих змінних, які в рамках певної моделі змінюються залежно від зміни незалежної змінної
Ефект мультиплікатора	форми розподілу ВВП, що не спрямовуються на його купівлю та споживання
Індуційовані витрати	величина, на яку повинні були б зрости сукупні витрати для забезпечення збільшення ВВП до потенційного рівня без збільшення рівня цін.
Автономні витрати	рівновага між запланованими сукупними видатками (E) і виробленим, або фактичним, ВВП (Y)
Рецесійний розрив	рівновага обсягу заощаджень і обсягу запланованих інвестицій
Інфляційний розрив	термін, що відноситься до змінних, які в межах даної моделі не залежать від незалежної змінної
Економічна рівновага по методу «видатки-випуск»	величина, на яку повинні були б скоротитися сукупні витрати для забезпечення зменшення ВВП до рівня потенційного
Економічна рівновага по методу «вилучення-ін'єкції»	форми витрат, що не індуковані поточним ВВП, але спрямовані на його закупівлю

2. Подумайте та дайте відповідь. Побудуйте на графіку «кейнсіанський хрест». В якій системі координат він побудований? Яке значення мають бісектриса і крива, що її перетинає? Яку з цих кривих можна трактувати як сукупний попит, і яку – як сукупну пропозицію? Яким чином модель макроекономічної рівноваги «Хрест Кейнса» пов'язана з моделлю «Сукупний попит-Сукупна пропозиція»? Чому?

3. Зобразіть графічно рецесійний розрив та інфляційний розрив. Дайте відповіді на наступні запитання:

1. Покажіть на графіках точки рівноважного ВВП.
2. Визначте відрізки, що символізують рецесійний розрив та інфляційний розрив.
3. У якому випадку в економіці існують безробіття та надлишкові виробничі потужності?
4. У якому випадку можливе зростання ВВП за відсутності інфляції?
5. Чи може макроекономічна рівновага бути стійкою коли фактичний ВВП перевищує потенційний ВВП?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Якщо сукупні видатки перевищують ВВП і відбувається незаплановане зменшення товарних запасів, виробники зацікавлені збільшувати виробництво.

2. Незаплановані інвестиції - це інвестиції, які підприємства змушені вкладати в товарно-матеріальні запаси у випадку перевищення сукупних видатків над фактично зробленим ВВП.

3. Рівновага в економіці забезпечується лише за умов, коли сума вилучень дорівнює сумі ін'єкцій.

4. Модель закритої приватної економіки враховує взаємодію лише двох суб'єктів – домогосподарств та державного сектору.

5. Представники класичного напряму економічної думки розглядали модель загальноекономічної рівноваги крізь призму короткострокового періоду в умовах досконалої конкуренції.

6. Недостатній сукупний попит порушує макроекономічну рівновагу та призводить до спаду виробництва і тривалого безробіття.

7. Графічна модель визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення –ін'єкції» отримала назву «хрест Кейнса».

8. Фактичні інвестиції в економіці дорівнюють сумі запланованих інвестицій і незапланованих інвестицій.

9. На противагу заощадженням, заплановані інвестиції можна розглядати як ін'єкції - вони збільшують видатки в потоці “доходи-видатки”.

10. Якщо вилучення з доходів у формі заощаджень перевищують інвестиційні ін'єкції у видатки, то сукупні видатки будуть більшими,

ніж сукупні доходи або фактичний ВВП.

Реферати-презентації

1. Рівновага економічних систем та механізми її забезпечення.
2. Ефект мультиплікатора та його математична і графічна інтерпретація.
3. Кейнсіанський парадокс ощадливості та його актуальність.
4. Особливості моделі рівноваги IS-LM.

ТЕМА 10. ЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. У чому різниця між економічним зростанням та соціально-економічним розвитком?
2. У чому сутність поняття «стійкий соціально-економічний розвиток»?
3. Розкрийте джерела економічного зростання.
4. У чому полягають цілі економічного зростання?
5. Розкрийте типи економічного зростання.
6. Які кейнсіанські та неокласичні моделі економічного зростання Вам відомі?
7. У чому полягає циклічний характер економічного розвитку?
8. Розкрийте класифікації економічних циклів.
9. Дайте характеристику фаз середньострокового ділового циклу.
10. Надайте характеристику факторів економічного зростання.
11. За допомогою яких показників вимірюється економічне зростання?

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Подумайте та дайте відповідь. Порівняйте класифікації економічних циклів за наступними критеріями: автори, період панування теорії, довжина циклу, причини виникнення, актуальність для сучасних економічних систем. Результати надайте у вигляді таблиці.

2. Дайте відповіді на наступні запитання відповідно до рис. 10.1.:

1. Визначте фазу середньострокового ділового циклу, опишіть динаміку ВВП та цін, якщо крива AD переміщується з AD₂ до AD₁.

2. Визначте фазу циклу, опишіть динаміку ВВП та інфляції, якщо крива AD переміщується з позиції AD₂ до AD₃.
3. Визначте фазу ділового циклу, опишіть динаміку ВВП та інфляції, якщо крива AD переміщується з AD₃ до AD₄.
4. Визначте тип економічного зростання.

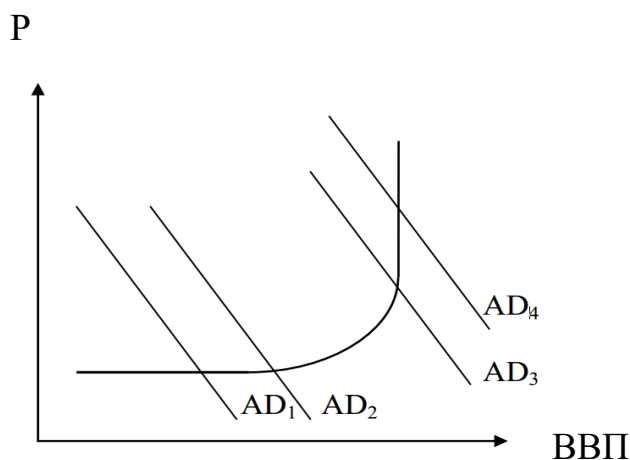

Рис. 10.1. Встановлення економічної рівноваги за умов змін у сукупному попиті.

3. Відкрийте веб-сторінку Державної служби статистики України (<http://www.ukrstat.gov.ua>). Проаналізуйте динаміку реального ВВП України протягом 1990-2020 років.

4. Уряд країни Альфа доручив економістам спрогнозувати зростання ВВП на наступний рік. Вчені розраховали, що споживчі витрати складуть 70% від ВВП, інвестиції складуть 1 млрд. грошових одиниць, а державні витрати сягнуть 0,65 млрд. грошових одиниць. Обсяг чистого експорту дорівнюватиме -0,12 млрд. грошових одиниць. Визначте, який прогноз дадуть економісти відносно можливого обсягу ВВП на наступний рік?

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Просте відтворення виступає матеріальною основою економічного зростання.

2. Економічне зростання є позитивним елементом динаміки економічного розвитку, якому властивий циклічний характер.

3. Для виміру економічного зростання використовуються лише показники абсолютного приросту реального обсягу випуску.

4. При інтенсивному типі економічного зростання збільшення масштабів випуску продукції досягається шляхом якісного вдосконалення факторів виробництва.

5. Працезбережна інтенсифікація економічного зростання передбачає, що темпи зміни чисельності робітників випереджають темпи зростання випуску продукції.

6. Існують інституційні структури, що сприяють економічному зростанню: специфікація прав власності, захист інтелектуальної власності, ефективні фінансові установи, конкурентоспроможна економічна система.

7. Крива виробничих можливостей відображає максимальну кількість варіантів різноманітної продукції, що може бути вироблена при даній кількості і якості природних, трудових ресурсів і основного капіталу на основі даного технологічного потенціалу.

8. Фактор попиту означає, що для досягнення більш високого виробничого потенціалу, створеного факторами пропозиції, домашні господарства і уряд повинні купувати постійний обсяг випуску товарів та послуг.

9. Кейнсіанські моделі економічного зростання побудовані на таких постулатах: ціни передбачаються постійними; очікування суб'єктів економіки статичні; фактори виробництва є взаємозамінними.

10. За моделлю Р. Харрода, «природний» темп зростання забезпечує повну зайнятість зростаючої пропозиції праці.

Реферати-презентації

1. Теорії економічних циклів.
2. Макроекономічний аналіз циклічних коливань.
3. Проблеми економічного зростання в Україні.
4. Циклічні коливання та інновації.

ТЕМА 11. ДЕРЖАВА В СИСТЕМІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. В чому полягає необхідність і сутність державного регулювання економіки?
2. Розкрийте функції держави як суб'єкта макроекономічного регулювання.
3. Охарактеризуйте еволюцію поглядів на роль держави в економіці.
4. Розкрийте сутність макроекономічної рівноваги.
5. Розкрийте підходи до пояснення можливостей досягнення макрорівноваги.
6. В чому полягає сутність класичної моделі досягнення макрорівноваги?
7. Охарактеризуйте основні положення кейнсіанської моделі досягнення макрорівноваги.
8. Які існують форми державного регулювання економіки?
9. Охарактеризуйте методи державного регулювання економіки.
10. Охарактеризуйте модель економічного кругообігу за участю держави.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Обґрунтуйте, які з тверджень можливо віднести до класичної або кейнсіанської теорії:

- а) еластичність цін;
- б) досконалість ринкового механізму;
- в) відсутність гнучкості відсоткових ставок;
- г) автоматичне врівноважування інвестицій і заощаджень.

2. Представники яких економічних шкіл позитивно ставились до державного втручання в економіку, а яких – негативно:

а) фізіократія;	д) кейнсіанство;
б) класична школа;	е) неоліберальні школи;
в) меркантилізм;	ж) школа раціональних очікувань;
г) монетаризм;	з) економіка пропозиції.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Школами в історії економічної думки, які відстоювали свободу

підприємництва та здатність ринкової економіки до саморегулювання, виступають класична школа, меркантилізм, неоліберальні школи, монетаризм, економіка пропозиції, школа раціональних очікувань.

2. Рекомендаційне планування застосовувалося у різні періоди у таких країнах, як Франція, Японія, Південна Корея, Італія.

3. Рекомендації представників нових неокласичних концепцій щодо макроекономічного регулювання передбачають застосування активної фіскальної політики, таргетування інфляції, зменшення соціальних виплат.

4. Існує закономірність, що в періоди економічних спадів, світових криз або військових конфліктів участь держави у суспільному житті об'єктивно зростає.

5. Застосування кейнсіанських методів, тенденції роздержавлення та приватизації знайшли відображення у моделях економічної політики рейганоміки та тетчеризму.

6. Макроекономічна рівновага завжди встановлюється на рівні потенційного обсягу виробництва й природного рівня безробіття.

7. Представники класичної економічної теорії спростовували необхідність втручання держави в економічну діяльність.

8. У класичній економічній теорії існує механізм саморегулювання ринкової економіки, заснований на законі Сея й концепції гнучкості цін, заробітної плати й процентної ставки.

9. Дж. Кейнс і його послідовники вважали, що повна зайнятість у нерегульованій економіці може виникнути тільки випадково.

10. У закритій економіці з державним втручанням макроекономічна рівновага необов'язково може встановлюватися за умови рівноваги між національними заощадженнями й внутрішніми фінансовими ресурсами.

Реферати-презентації

1. Державне регулювання економіки: необхідність, еволюція поглядів.
2. Класична і кейнсіанська моделі досягнення макроекономічної рівноваги.
3. Особливості сучасного державного регулювання економіки.

ТЕМА 12. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. В чому полягає сутність бюджетно-податкової політики?
2. Розкрийте сутність дискреційної й недискреційної фіскальної політики.
3. Які існують інструменти фіскальної політики? Розкрийте механізм їх дії.
4. В чому полягає стимулююча та стримуюча фіскальна політика?
5. Розкрийте функції, види податків.
6. Охарактеризуйте криву Лаффера і надайте її економічну інтерпретацію.
7. В чому полягає ефект мультиплікатора податків, державних видатків, збалансованого бюджету?
8. Розкрийте сутність і структуру державного бюджету.
9. Розкрийте причини дефіциту державного бюджету.
10. Які існують способи покриття бюджетного дефіциту?
11. Що являє собою державний борг? Розкрийте причини державного боргу.
12. Охарактеризуйте наслідки державного боргу.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Що з перерахованого сприяє збільшенню обсягів виробництва:
  - а) збільшення податків;
  - б) зменшення податків;
  - в) збільшення державних видатків;
  - г) зменшення державних видатків.
2. Що з перерахованого доцільно запроваджувати в ситуації, коли економіка знаходиться на фазі підйому:
  - а) збільшення податків, збільшення державних видатків;
  - б) зменшення податків, збільшення державних видатків;
  - в) зменшення податків, зменшення державних видатків;
  - г) збільшення податків, зменшення державних видатків.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Інструменти фіскальної політики стабілізують економіку, впливаючи на сукупний попит, а не на сукупну пропозицію.
2. Фіскальна політика використовується для боротьби з безробіттям, а не з інфляцією.
3. Автоматичні стабілізатори збільшують дефіцит бюджету у

період спаду та збільшують його у період буму.

4. Поняття дискреційної політики відповідає поняттю стимулюючій фінансовій політики .

5. Усі податки є вбудованими стабілізаторами.

6. У результаті реалізації фінансовій політики державні видатки знижуються.

7. За інших рівних умов, підвищення податків і державних видатків на однакову величину може призвести до росту ВВП.

8. Введення прогресивного податку на особистий дохід не відображається на величині мультиплікатора.

9. Циклічний дефіцит –це результат антициклічної політики держави, спрямованої на стимулювання економічного росту.

10. Ріст державних видатків зрушує сукупний попит графічно вліво.

Реферати-презентації

1. Бюджетно-податкова політика: сутність та роль.

2. Дефіцит державного бюджету: причини виникнення та шляхи подолання.

3. Проблема державного боргу та шляхи її вирішення.

ТЕМА 13. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. В чому полягає сутність монетарної політики?

2. Розкрийте цілі монетарної політики.

3. Які існують інструменти монетарної політики? Розкрийте механізм їх дії.

4. В чому полягає політика «дорогих грошей» і «дешевих грошей»?

5. Охарактеризуйте монетарну політику в моделі AD–AS в короткостроковому періоді.

6. Охарактеризуйте монетарну політику в моделі AD–AS в довгостроковому періоді.

7. Розкрийте монетарну політику в моделі IS–LM.

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Що з перерахованого доцільно запроваджувати в ситуації, коли економіка знаходиться на фазі спаду:

а) збільшувати облікову процентну ставку;

б) зменшувати норму обов'язкових резервів;

- в) купувати цінні папери на відкритому ринку;
- г) продавати цінні папери на відкритому ринку.

2. Що з перерахованого сприяє зменшенню обсягів виробництва:

- а) зменшення норми обов'язкових резервів;
- б) збільшення облікової процентної ставки;
- в) збільшення облікової процентної ставки;
- г) зменшення норми обов'язкових резервів.

Визначте, яке з положень правильне, а яке помилкове.

Відповідь поясніть.

1. Центральний банк завжди стоїть перед дилемою: на чому зосереджуватися – на стабілізації процентних ставок чи на контролі за пропозицією грошей.

2. Стратегічні цілі монетарної політики – це такі макроекономічні змінні, які характеризують загальні результати функціонування економіки країни і на досягнення яких монетарна політика має націлювати весь комплекс своїх заходів.

3. Облікова ставка – це мінімальна ставка норми депозитів комерційних банків, які вони зобов'язані зберігати на безпроцентних рахунках центрального банку.

4. Політика «дорогих грошей» стимулює ділову активність у національній економіці.

5. Дисконтна ставка – це процентна ставка, за допомогою якої центральний банк надає кредити комерційним банкам.

6. Монетарну політику проводить уряд з метою стабілізації економіки.

7. У довгостроковому періоді гроші вважаються нейтральними в тому розумінні, що зміна їх кількості не справляє в довгостроковому періоді будь-якого впливу на реальний ВВП, реальну заробітну плату, реальну процентну ставку тощо.

8. Сукупність причинно-наслідкових зв'язків між пропозицією грошей та кінцевими цілями монетарної політики називається передатним механізмом монетарної політики.

9. В основі монетаристського підходу до монетарного передатного механізму лежить рівняння кількісної теорії грошей, згідно якого швидкість обігу грошей є стабільною.

10. Ефективність монетарної політики значною мірою залежить від незалежності центрального банку від виконавчої влади, а також від

довіри економічних суб'єктів до його політики

Реферати-презентації

1. Монетарна політика: сутність та роль.
2. Основні види монетарної політики та її ефективність.

ТЕМА 14. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Основні запитання для підготовки до семінарського заняття

1. У чому значення платіжного балансу? Як платіжний баланс співвідноситься з торговим?
2. Розкрийте взаємозв'язок рахунків платіжного балансу.
3. Які причини еволюції міжнародної валютно-фінансової системи?
4. У чому відмінність системи золотого, золотодевізного стандарту і сучасної валютно-фінансової системи?
5. Що таке валютний курс? Які види валютних котирувань ви знаєте?
6. Що розуміється під рівноважним валютним курсом?
7. Розкрийте фактори, що впливають на валютний курс.
8. Виявіть недоліки і переваги систем фіксованого та плаваючого валютного курсу.
9. Розкрийте зв'язок валютного курсу і платіжного балансу.
10. Охарактеризуйте фактори, що впливають на чистий експорт.
11. В чому полягає ефект мультиплікатора витрат у відкритій економіці?

Завдання для підготовки до семінарського заняття

1. Обґрунтуйте, які з тверджень можливо віднести до плаваючих валютних курсів, а які до фіксованих:
  - а) ефективність фіскальної політики відносно вище, ніж монетарної.
  - б) ефективний у економіках з високою мобільністю капіталу;
  - в) ефективний у економіках з високою інфляцією
  - г) ефективність монетарної політики відносно вище, ніж фіскальної.
2. Що з перерахованого сприяє підвищенню курсу національної валюти, а що – зниженню:
  - а) підвищення процентних ставок;
  - б) позитивне сальдо платіжного балансу;
  - в) негативне сальдо торгового балансу;
  - г) зниження рівня цін.

3. Що з перерахованого характеризує систему золотого, золотодоларового стандарту, сучасну валютну систему: система фіксованих валютних курсів до золота за посередництвом долара США, система фіксованих валютних курсів до золота, система плаваючих валютних курсів, країни можуть обирати режим або плаваючого або фіксованого валютного курсу, відмінена офіційна ціна золота.

Визначите, яке з положень правильне, а яке помилкове. Відповідь поясніть.

1. Рахунок операцій з капіталом і фінансовими операціями фіксує всі угоди, які мали місце протягом року між резидентами даної країни й іншим світом.

2. У рахунку поточних операцій відображається чистий дохід від інвестицій, чисті поточні й капітальні трансферти, а також експорт і імпорт товарів.

3. Торговельний баланс – складова частина рахунку поточних операцій.

4. Позитивне сальдо рахунку поточних операцій супроводжується чистим відтоком капіталу.

5. Якщо в країні інвестиції перевищують національні заощадження, то на світовій арені ця країна виступає як кредитор.

6. Центральний банк може підтримувати незмінним фіксований валютний курс протягом тривалого періоду, якщо він має у своєму розпорядженні значні резерви іноземної валюти.

7. У короткостроковому періоді девальвація сприяє поліпшенню балансу поточних операцій і стабілізує положення на валютному ринку. Однак довгострокові наслідки девальвації – погіршення балансу поточних операцій і дестабілізація валютного ринку.

8. Підвищення вартості національної валюти приведе до відтоку капіталу із країни.

9. Плаваючий валютний курс ефективний у стабільних відкритих економіках з передбачуваною фіскальною й монетарною політикою.

10. У режимі фіксованого валютного курсу ефективність фіскальної політики відносно вище, ніж монетарної.

Реферати-презентації

1. Платіжний баланс і проблема його збалансованості.

2. Валютний курс, його види і роль.

3. Еволюція світової валютно-фінансової системи.

Перелік джерел інформації

Базова література

1. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. – 2-ге вид., виправл. і доповн. – Київ: Знання, 2013. – 615 с.
2. Базилевич В. Д. Макроекономіка : підручник / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич, Л. О. Баластрик; за ред. В. Д. Базилевича. – Київ: Знання, 2008. – 743 с.
3. Бутук О. І. Макроекономіка: тренінг– курс: навчальний посібник / О. І. Бутук, Н. І. Волкова. – Київ: Знання, 2007. – 235 с.
5. Гронтковська Г. Е. Макроекономіка: навч. посібник / А. Ф. Косік, Г. Е. Гронтковська. – Київ: Центр учбової літ–ри, 2011. – 400 с.
6. Гуревичев М. М. Начала макроэкономического анализа / М. М. Гуревичев. – Харьков: Регион-информ, 2000. – 320с.
7. Державне регулювання економіки: Навч. посіб. / за ред. Архієреєва С. І., Решетняк Н. Б.. – Харків: НТУ «ХП», 2004. – 190 с.
8. Довгаль Е. А. Макроэкономика: учеб. пособие для студентов экон. специальностей / Е. А. Довгаль; Нар. укр. акад. – Харьков: Изд–во НУА, 2010. – 300 с.
9. Економіка України: навч. посібн./ А. П. Голюков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – Київ: Знання, 2009. – 286 с.
10. Економічна теорія. Макроекономіка: підручник / за ред. В. М. Тарасевич. – Київ: Знання, 2012 . – 206 с.
11. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Кейнс Дж. М. – Пер. с англ. – Москва: ЭКСМО, 2007. – 153 с.
12. Круш П. В. Макроекономіка: навч. посібник / П. В. Круш, С. О. Тульчинська. – вид. 2–ге, перероб. та доп. – Київ: Центр навчальної літератури, 2008. – 328 с.
13. Кучерявенко І. А. Макроекономіка : практикум : навч. посібн. / І А. Кучерявенко. – Київ: Вікар, 2008. – 239 с.
14. Курс Макроекономіки: Навчальний посібник / За ред. проф. Архієреєва С. І., доц. Решетняк Н. Б. – Харків :НТУ «ХП», 2010. – 240 с.

15. Національна економіка : навч. посіб. / С. І. Архієреєв, О. О. Демьохіна, А.В. Непран та ін.; за ред. С. І. Архієреєва, А. В. Непрана, Н.Б. Решетняк. – Харків: НТУ «ХП», 2013. – 336 с.

16. Макроекономіка : навч. посіб. / за ред. проф. С. І. Архієреєва – Х : Видавництво Іванченка І.С., 2019. – 216 с.

17. Макроекономіка та макроекономічна політика: навчальний посібник / А. Ф. Мельник, Т. Л. Желюк, О. В. Длугопольський та ін. – Київ: Знання, 2008. – 699 с.

18. Макроекономічна теорія: навчальний посібник / Г. І. Башнянин, Л. С. Томашик, А. Р. Серета та ін. – 2-ге вид., стереотип. – Львів: Новий Світ-2000, 2009. – 550 с.

19. Міжнародні економічні відносини: бакалаврський курс: навч. посіб. Частина II, том II / За ред. С. І. Архієреєва, І. М. Посохова, Н. Б. Решетняк. – Харків, Видавництво Іванченка І. С., 2020. – 702 с.

19. Радіонова І. Ф. Загальна макроекономічна нерівновага : зміст теорії та можливості застосування / І. Ф. Радіонова // Економічна теорія. – 2007. – № 2. – С. 81–93.

20. Савченко А. Г. Макроекономіка: навч.-метод. посібн. для самостійного вивч. дисц. / А. Г. Савченко, О. В. Пасічник – Київ: КНЕУ, 2006. – 176 с.

21. Macroeconomics. Study guide for students of specialties 073 «Management», 072 «Finance, Banking and Insurance» / comp. Arkhiereiev S. I., Volosnikova N M., Mytrofanova A. S. – Kharkiv: I. S. Ivanchenko Publishing House, 2018. – 64 p. – Eng.

Допоміжна література:

1. Архієреєв С. І. Державна трансакційна політика та структурні перетворення економіки України / С. І. Архієреєв. – Х. : Константа, 2006. – 108 с.

2. Білорус О. Г. Глобальное устойчивое развитие : монография / О. Г. Білорус, Ю. М. Мацейко. – К. : КНЕУ, 2006. – 488 с.

3. Білоцерковець В. В. Нова економіка: сутність та генеза / В. В. Білоцерковець, А. В. Ляшенко. – Дніпропетровськ : Січ, 2007. – 221 с.

4. Волоснікова Н.М. Системні чинники грошово-кредитної політики та їх вплив на мікро- та макроекономічні процеси в Україні / Н.М. Волоснікова // Вісник Національного технічного університету «ХПІ». Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) – Харків: НТУ «ХПІ». – 2018. – № 20 (1296) – С. 87-91.

5. Волоснікова Н.М., Губанова Н.Н., Климова С.О. Глобальне управління як захід боротьби з негативними проявами глобалізації // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут». Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2020. – № 2. - С. 103-107.

6. Волоснікова Н.М., Я.М. Тверська. Соціальна відповідальність транснаціональних корпорацій перед національними соціально-економічними системами / Н.М. Волоснікова., Я.М. Тверська // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти. Збірник наукових праць. – Випуск 48 (52). – Харків, НТУ «ХПІ», 2018. – С. 111-116.

7. Волоснікова Н.М., Губанова Н.Н., Климова С.О. Комплексний підхід до концепції ефективності управління інфраструктурою підприємства на мікро та макрорівнях економіки // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). – Харків: НТУ «ХПІ». – 2020. – № 1 . - С.99-104.

8. Губанова Н.Н. Іноваційна політика держави – основний фактор оптимізації інноваційних процесів в Україні // Труды VIII Міжнар. наук.-практ. конф. [«Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум – 2017»]. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. – С. 62 – 64.

9. Губанова Н.Н., Д.А. Пустовит. Государственное регулирование и социальная ответственность бизнеса / Н.Н.Губанова, Д.А. Пустовит // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти: зб. наук.праць / за ред. О.Г.Романовського.- Вип. 47(51), т. 1. – Харків : НТУ «ХПІ», 2018. – С. 136 – 144.

10. Губанова Н. Н. Снижение транзакционных издержек в условиях виртуальных предприятий и дистанционной занятости

//Вісник Харківського національного університету і. В. Н. Каразіна. Серія Економічна.- «779.-Харків, 2007.-с.17-20

11. Губанова Н.Н., Климова С.О. Розвиток цифрової економіки в Україні: макроекономічний аспект: тези міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні технології комерційної діяльності і логістики» (м.Київ, 21-22 травня 2020 р.).

12. Дяченко Т.А., Васільєва А. В. Проблема безробіття в Україні / А. В. Васільєва, Т. А. Дяченко // Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я : тези доп. 27-ї міжнар. наук.-практ. конф. МісгоСАD–2019, [15-17 травня 2019 р.] : у 4 ч. Ч. 3 / ред. Є. І. Сокол. – Харків : НТУ "ХПІ", 2019. – С. 106.

13. Дяченко Т.А. Вплив євроінтеграції на розвиток національного ринку праці [Електронний ресурс] / Т. А. Дяченко // Розвиток соціальної інфраструктури регіонів в умовах євроінтеграції: економіко-правові аспекти : матеріали Всеукраїнської наук.-практ. інтернет-конф., 1-28 лютого 2019 р. – Електрон. текст. дані. – Харків, 2019. – 3 с. – URI: <https://ojs.kname.edu.ua/index.php/area/article/view/2149/2034>

14. Дорнбуш Р. Макроекономіка / Р. Дорнбуш, С. Фишер. – М. : Научная книга, 2004. – 632 с.

15. Економічний розвиток України: інституційне та ресурсне забезпечення / О. М. Климов, А. І. Даниленко, В. М. Трегобчук та ін. – К., 2005. – 540 с.

16. Кейнс Дж. М. Общая теория занятости, процента и денег / Дж. М. Кейнс ; пер. с англ. – М. : Прогресс, 1978. – 488 с.

17. Максименко Я. А. Розвиток національної економіки під впливом загальносвітових тенденцій / Я. А. Максименко // Бізнес Інформ. – 2019. – №3. – С. 26–31.

18. Максименко Я. А., Шпитальний В. В. Проблема курсообразования в Украине / Я. А. Максименко, В. В. Шпитальний // Труды 12-ї Міжнар. наук.-практ. конф. [«Дослідження та оптимізація економічних процесів «Оптимум – 2016»], (Харків, 6-8 грудня 2016 р.) / НТУ «ХПІ».– Харків : НТУ «ХПІ», 2016. – С. 104 – 107.

19. Максименко Я. А. Формування конкурентних переваг транснаціональних компаній в умовах глобалізації / Я. А. Максименко,

Н. В. Щербак, Г. О. Савчук // Труди 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених [«Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2017»], (Харків, 27 грудня 2017 р.) / ред.: П. Г. Перерва, Є. М. Строков, О. М. Гуцан. – Харків : НТУ "ХП", 2017. – С. 141-143.

20. Максименко Я. А. Соціальна диференціація в світі та Україні / Я. А. Максименко, Е.Д. Базарова // Труди 9-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених [«Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2018»], (Харків, 27 грудня 2018 р.) / Харків : Томенко Ю. І., 2018. – С. 108-110.

21. Максименко Я. А. Проблеми стабільності валютного курсу в Україні / Я. А. Максименко, І. О. Анічкіна, К. В. Патлань // Труди 8-ї Міжнар. наук.-практ. Internet-конф. студ. та молодих вчених [«Стратегії інноваційного розвитку економіки України: проблеми, перспективи, ефективність «Форвард–2017»], (Харків, 27 грудня 2017 р.) / ред.: П. Г. Перерва, Є. М. Строков, О. М. Гуцан. – Харків : НТУ "ХП", 2017. – С. 141-143.

22. Макроэкономика: учеб.-метод. практикум / С. И. Архиреев, Н. Б. Решетняк, Н. Н. Волосникова, Н. В. Шибяева. – Харьков: НТУ «ХПИ», 2007. – 52 с.

23. Макроекономіка. Завдання для підготовки до I-го туру Всеукраїнської студентської олімпіади: навчально-методичні вказівки / укл. Н. М. Волоснікова, Н.Н. Губанова, Н. Б. Решетняк, – Харків : НТУ «ХП», 2020. – 44 с.

24. Митрофанова А.С. Боргова стійкість України: стан, проблеми та політика / А.С. Митрофанова // Проблеми економіки. – 2017. – №1. – С. 105 – 112.

25. Митрофанова А.С. Аналіз причин, факторів та проблем безробіття серед молоді в Україні / А.С. Митрофанова // Подільський вісник : сільське господарство, техніка, економіка. – 2018. – Випуск 28. – С. 239–250.

26. Митрофанова А. С. Особливості системи управління корпоративними правами держави в Україні / А. С. Митрофанова, Н. Б.

Решетняк // Бізнес Інформ. – 2019. – №3. – С. 63–68.

27. Митрофанова А. С. Фактори формування дефіциту бюджету сектору загального державного управління в Україні / А. С. Митрофанова // Проблеми та перспективи формування національної гуманітарно-технічної еліти [Текст]: зб. наук. праць / за ред. О.Г. Романовського. – Вип. 48 (52). – Харків: НТУ “ХПІ”, 2018. – С. 151–159.

28. Митрофанова А. С. Сучасні тенденції приватизації в Україні / А. С. Митрофанова // Матеріали V Міжнародної науково-практичної конференції ["Відкриті еволюціонуючі системи"] (19 - 21 травня 2020 р.) / Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського, 2020. – С. 87-89.

29. Олійник О. В. Зовнішнє оцінювання (підготовка). Основи економіки : репетитор / О. В. Олійник. – Х. : Факт, 2008. – 256 с.

30. Олійник О. В. Олімпіадні завдання з економіки : збірник / О. В. Олійник, І. Є. Тимченко. – Х. : Веста ; Вид. "Ранок", 2007. – 400 с.

31. Панчишин С. Макроекономіка:тести і задачі / С. Панчишин. – К. : Либідь, 2002. – 216 с.

32. Практикум з навчальної дисципліни «Макроекономіка» для студентів всіх спеціальностей усіх форм навчання / укл. О. М. Крюкова, О. М. Кліменко, М. С. Бриль та ін. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2010. – 108 с.

33. Решетняк Н.Б., Назаренко О.В. Утилізація відходів як перспективна галузь національної економіки / О.В. Назаренко, Н.Б. Решетняк // Вісник Національного технічного університету “ХПІ” Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ “ХПІ”, 2016 - № 27(1199), С. 38 – 42.

34. Решетняк Н.Б. Оцінка процесу економічного реформування України / О.В. Назаренко, Н.Б. Решетняк, Єгорова Ю.В // Вісник НТУ «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). Збірник наукових праць. – Х.: НТУ «ХПІ». – 2018. – № 37 (1313). – С. 17-21.

35. Решетняк Н.Б. Забезпечення збалансованого інноваційного розвитку економіки України в умовах глобальної невизначеності / Назаренко О. В., Єгорова Ю. В., Решетняк Н.Б. // Вісник НТУ «ХПІ»

(економічні науки) = Bulletin of the NTU «KhPI» (economic sciences). Збірник наукових праці. – Х. : НТУ «ХПІ». – 2020.- №1 (2020).- с. 105-109

36. Решетняк Н.Б. Проблеми втілення людиноцентричної парадигми розвитку в економіку України / Назаренко О. В., Решетняк Н.Б. // Вісник НТУ «ХПІ» (економічні науки) = Bulletin of the NTU «KhPI» (economic sciences). Збірник наукових праці. – Х. : НТУ «ХПІ». – 2020.- № 3 (2020).- с. 25-29

37. Решетняк Н.Б. Державна політика доходів населення та її вплив на соціальний розвиток / Розвиток соціальної інфраструктури регіонів в умовах євроінтеграції : економіко-правові аспекти : матеріали все-укр. наук.-практ. інтернет-конф. Харків, 1–28 лютого 2019 р. / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. С. 96-98

38. Яцина В. В. Старіння населення як проциклічний фактор і причина зростання фінансового сектора / О.В. Попадинець, Яцина В.В. // Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» (економічні науки). – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2016. - № 27'(1199) - С. 16-20.

39. Яцина В.В. Мережева революція як елемент інформаційної економіки / В.В.Яцина, О. В. Попадинець // Труди X Міжнародної науково-практичної конференції [Проблеми та перспективи розвитку підприємництва], (Харків, 25 листопада 2016р) / ХНАДУ. – Харків : ХНАДУ, 2016 р. – С. 27-31.

40. Яцина В.В. Місце та роль інформаційних технологій в сучасній освіті / В.В.Яцина, О. В. Попадинець // Труди Інтернет - конференції з проблем вищої освіти і науки [Проблеми і шляхи забезпечення якості вищої освіти щодо підготовки фахівців у сучасних умовах], (Харків, 11 листопада 2016р.) / ХНАДУ. – Харків : ХНАДУ, 2016. – С. 219-224.

41. Arkhiereiev S. I., International comparative study of fiscal deficit in Ukraine and Hungary / Arkhiereiev S. I., Mytrofanova A. S. // Financial and credit activity: problems of theory and practice. – 2018. – Vol 4, No 27. – P. 330–340.

42. Arkhiereiev S. Domestic and international transaction sector under the effect of EU association agreement // News letter of Precarpathian University.Economy. — Iss. XI. — P. 13-19.

43. Jennissen, Roel Peter Wilhelmina. Macro-economic determinants of international migration in Europe : Proefschr. / Door Roel Peter Wilhelmina Jennissen; Rijksuniv.Groningen Amsterdam : Dutch univ.press, Cop.2004

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Веб-сайт статистичної інформації країн Європи. – Режим доступу: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/>

2. Державний комітет статистики України. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Офіційний Web-сайт Міжнародної організації праці. – Режим доступу: <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>

4. Офіційний Web-сайт Світового банку. – Режим доступу: <http://www.worldbank.org>.

5. Офіційний Web-сайт Федеральної резервної системи США. – Режим доступу: <http://www.federalreserve.gov>.

6. Сервер Верховної Ради України. – Режим доступу: www.rada.gov.ua.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
ТЕМА 1. МАКРОЕКОНОМІКА ЯК НАУКА	3
ТЕМА 2. МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ В СИСТЕМІ НАЦІОНАЛЬНИХ РАХУНКІВ	5
ТЕМА 3. ТОВАРНИЙ РИНОК	8
ТЕМА 4. ГРОШОВИЙ РИНОК	10
ТЕМА 5. РИНОК ПРАЦІ	12
ТЕМА 6. ІНФЛЯЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ	15
ТЕМА 7. СПОЖИВАННЯ ДОМОГОСПОДАРСТВ	18
ТЕМА 8. ПРИВАТНІ ІНВЕСТИЦІЇ	20
ТЕМА 9. СУКУПНІ ВИТРАТИ І ВВП	22
ТЕМА 10. ЕКОНОМІЧНА ДИНАМІКА	25
ТЕМА 11. ДЕРЖАВА В СИСТЕМІ МАКРОЕКОНОМІЧНОГО РЕГУЛЮВАННЯ	28
ТЕМА 12. БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА	30
ТЕМА 13. МОНЕТАРНА ПОЛІТИКА	31
ТЕМА 14. ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ	33
Перелік джерел інформації	35

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
за курсом «**МАКРОЕКОНОМІКА**»

для студентів спеціальностей
«Економіка», «Фінанси», «Облік і оподаткування», «Менеджмент»,
«Маркетинг», «Підприємство, торгівля та біржова діяльність»,
«Міжнародні економічні відносини»

Укладачі: Т. А. Дяченко
Н. М. Волоснікова
Н. Н. Губанова
С. О. Климова
Я. А. Максименко
А. С. Митрофанова
Н. Б. Решетняк
В. В. Яцина

Відповідальний за випуск Архієреєв С.І.
Роботу рекомендував до видання доц. Кучинський В.А.

В авторській редакції

План 2021, поз. 128

Підп. до друку 10.07.21. Формат 60x84 1/16. Папір офісний. Riso-друк.
Гарнитура Таймс. Ум. друк. арк. 2,1. Обл.-вид. арк. 2,3. Наклад 50
прим. Зам № . Ціна договірна.

Самостійне електронне видання